

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRP/541/2013/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

59/2014. (III. 26.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ jogi képviselője útján 2013. július 22-én előterjesztett **panaszát** a 2014. március 26-án megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – H. városi Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben egyrészt alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, másrészt alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos jogi képviselője 2013. július 22-én postai úton terjesztette elő a panaszbeadványát, amelyet a Testület felhívására 2013. szeptember 3-án előterjesztett beadványával kiegészített.

I.

1) A panaszos jogi képviselője panaszbeadványában előadta, hogy a panaszos 4 társával együtt a nem saját tulajdonú kukoricaföldjükön kukoricacímert szedtek 2013. július 1-jén. Már leszedték a címereket, és várták a teherautót, a teherautót az út széléről O. V. irányította a táblára, ahol P. R. és H. B. megkezdték a zsákok felpakolását.

Ekkor érkezett ki egy rendőr járőrautó, megkülönböztető jelzés nélkül. A rendőrök körülbelül O. V.-val együtt értek a teherautóhoz. (A teherautót vezető személy a rendőri intézkedés során – valószínűleg az igazoltatását követően – szabadon távozhatott a helyszínről, akkor további

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

intézkedést nem fogatosítottak vele szemben, azonban a szabálysértési iratanyagban tanúként hivatkoznak rá.) A járőrautóval egy körszakállas és egy szőke férfi rendőr érkezett.

O. V.-val kezét fogták, kérdezték a zsákok, illetve a címerek eredetéről, illetve igazoltatták a teherautó sofőrjét. Mire befejezték az igazoltatást, P. R. és H.B. is befejezte a pakolást, majd előrejött, és levette a pólóját, mert melege volt.

Addigra a helyszínre érkezett egy újabb járőrautó, abban egy kopasz férfi, és egy rendőrnő érkezett. A kopasz rendőr a következő megjegyzést tette: „Nekem vetkőzől, köcsög?”. Ezt követően szidalmazni kezdte a panaszost, rendszeresen rasszista, cigányellenes tartalommal. (A rasszista tartalmú, sértő hangnem végig jellemző volt az intézkedés során, minden, a panaszosokkal érintkező rendőr részéről.)

Ezt követően a kopasz rendőr ököllel gyomorszájon ütött P. R.-t, jobb kézzel, miközben a másik kezével rátámaszkodott. Majd álló helyzetben, egyedül hátrabilincselte P. R. kezeit, a bilincselés okáról tájékoztatást nem adott. Közben odahívta P. A.-t és a panaszost is, akik addig a kb. 10 m-re álló saját gépkocsijuk mellett álltak, és tájékoztatást kért az ő kilétükről, szerepükről, illetve a gépkocsi tulajdonosáról. (A gépkocsi P. R.-é volt.) Ezt követően a kopasz rendőr ugyancsak egyedül, hátrahelyzetben megbilincselte O. V.-t és P. R.-t is, ugyancsak előzetes tájékoztatás nélkül.

Ezt követően elkérte P. R.-től az autón kulcsait de azt meg nem nevezett személy, aki a már korábban elhagyta a helyszínt, magával vitte, ezért nem tudta odaadni a rendőrnek. (A kulcs elkérésének okáról nem adott tájékoztatást.)

Ezen a kopasz rendőr láthatóan feldühödött, és P. R.-t jobb oldalán, bordatájékon, a hónalj alatt többször megrúgta (bakancsos lábbal, lábfejjel). P. R. a rúgás megkezdésekor önvédelemből szemből állásból befordult úgy, hogy a jobb oldalát mutatta a rendőrnek, és kissé előregörnyedt, hogy a jobb mellkasrész izmainak befeszítésével csökkentse a várható sérüléseket. Ezt követően a kopasz rendőr megfogta a bal vállát (valószínűleg folytatni kívánta a bántalmazást), ekkor rászólt a rendőrnő társa, hogy fejezze be a bántalmazást.

Ekkor utasították, hogy feküdjön le, ő pedig lefeküdt a hátára. Ennek okáról nem tájékoztatták. Mindezt a többi akkor jelenlévő 3 rendőr végignézte, az elsőként kiérkező járőrpáros (körszakállas + szőke) O. V. közelében állt, a rendőrnő pedig a saját járőrautó elejénél, amely P. R. közelében volt található. A kopasz rendőr P. R. bántalmazását követően láthatóan O. V.-t is meg akarta rúgni (emelte a lábát), de ekkor megszólalt a mobiltelefonja, és ezért megszakította a bántalmazási kísérletet.

Utána néhány percre nem történt említésre méltó esemény, de egy rendőr (valószínűleg a körszakállas rendőr) letérdeltette O. V.-t is, ugyancsak annak oka közlése nélkül. H. B. egészen odáig csak álldogált, igazoltatták, de ekkor őt is megbilincseltek állva, és letérdeltették. A bilincselés okáról nem tájékoztatták. A panaszosok ruházatát a bilincselések előtt átvizsgálták, mobiltelefonjaikat elvették.

Eddigre több járőrautó is kiérkezett már a helyszínre, illetve egy civil gépkocsi is.

Ezt követően P. R.-t a körszakállas rendőr hasra fordulásra utasította, úgy, hogy közben nem erővel megrugdosta, inkább csak megbökte megalázó jelleggel, bal deréktájt. O. V.-t is valószínűleg a körszakállas rendőr hasaltatta le térdelésből ezt követően. H.B. továbbra is térdeit, csak kb. egy fél óra múlva hasaltatták őt is le, elmondása szerint úgy, hogy a körszakállas rendőr „lerúgta”. A körszakállas rendőr továbbá a vállára is tett még térdelő helyzetben egy vadkendert, azzal a felkiáltással, hogy a panaszos így újabb bűncselekményt követett el.

Ezt követően a rendőrök intézkedtek, telefonáltak, úgy tűnt, hogy főleg a tulajdonost keresik.

A férfi panaszosok a napon, hason fekve, hátrabilincselte kézzel feküdtek a tűző napon, kb. fél háromig, azaz kb. két-két és fél órán keresztül. O. V. többször kísérelte meg felemelni vagy oldalra fordítani a fejét, hogy kicsit átjárja a levegő, de a körszakállas rendőr ilyenkor legalább 5 alkalommal visszanyomta a fejét, és gyenge erővel megrúgta, inkább megalázó, mintsem fájdalmas jelleggel (kb. mint egy kutyát).

A panaszos, O. V. élettársa többször próbált meg vizet adni neki, de ezt csak sokadik próbálkozásra, sok idő elteltével hagyták. O. V. többször jelezte, hogy rosszul van, szeretne felülni, de nem engedték. Végül az egyik rendőr engedélyével felült, és térdelt 2-5 percre, de ezt követően a körszakállas rendőr a háta közepére rátaposott, hogy feküdjön vissza.

Egy idő után O. V.-t a kopasz rendőr és a körszakállas rendőr szőke járőrtársa bevitték a kukoricásba, azzal, hogy adja elő a többi lopott kukoricacímert is. Itt végül nem történt bántalmazás. Visszavitték O. V.-t a többiekhez, letérdeltették, és ekkor kapott először inni. Addigra kiderült, hogy az elkövetési érték nem haladja meg a szabálysértési értékhatárt, melyet követően kissé enyhült a rendőrök hozzáállása.

Azonban a később kiérkező, rózsaszín pólót viselő, nyomozónak kinéző rendőr és társa felsegítették P. R.-t, és odavitték a saját gépkocsija csomagtartójához, ahol kiderült, hogy a csomagtartó nem lett teljesen lezárva, azt ki tudták nyitni, és már elszíneződött címereket talált a rózsaszín pólós rendőr, aki ebből arra következtetett, hogy azt máshonnan lopták. Elkezdett P. R.-rel ordibálni, miszerint „ez honnan van”, majd a címerrel kétszer szemén vágta. Ezt követően újra lefektették, majd kinyitották és átkutatták a gépkocsit. Ezt követően P. R.-t megint felállították, és innentől már állva maradt.

A rózsaszín pólós rendőr odament O. V.-hoz is, aki addigra már térdelt, és jó csomó (kb. 8-10 szál) összefogott címerrel többször megütötte a jobb arcán, nyakán, illetve virággal beszórta a fejét. Ekkor jött a nyomozó őrnagy, mire a kopasz rendőr fel akarta állítani, azzal, hogy állva beszéljen az őrnaggyal, majd rászólt; hogy ne fintorogjon, bár nem látta az arcát, mert háttal állt (és O. V. nem is fintorgott). Ezt követően a kopasz rendőr kirúgta a lábát úgy, hogy megrúgta a jobb combja belső részét (itt később kékes-lilás vérömleny keletkezett), és O. V. a rúgás miatti fájdalmában csuklott össze.

A kopasz rendőr és a szőke rendőr a panaszost is bevitte a kukoricásba, minden előzetes tájékoztatás nélkül, aki ettől úgy megrémült, hogy megindult a menstruációja.

Csak P. R.-nél volt személyi igazolvány, a többieket bemondás alapján ellenőrizték le rádión.

Ezt követően, kb. fél három körül a H. városi Rendőrkapitányságra szállították be őket, 3 külön járóautóval. A kapitányságon leültették őket egy előtérbe, még mindig hátrabilincselve, de a női panaszosoknak nem is jutott ülőhely, kénytelenek voltak a hideg kőre ülni. P. R. hallotta, hogy a kopasz rendőr azt mondja a mellettük nyíló irodában, hogy hívjanak orvost, mert „ellenálltak”. Kérkezett egy civil orvos, aki egy irodahelyiségben vizsgálta meg őket, P. R. vizsgálatánál a körszakállas rendőr is bent tartózkodott. P. R. közölte, hogy megrúgták a jobb oldalán, azt is, hogy a jelenlévő rendőr kollégája volt az elkövető. A panaszosok tudomása szerint ez az orvosi vizsgálati lap a szabálysértési iratanyag részét képezi.

A hozzátartozóknak állítólag azt mondták a rendőrök, hogy már elszállították őket, akkor is, amikor még a kapitányságon tartózkodtak. Egyébként a hozzátartozók értesítésére kérésük ellenére sem adtak lehetőséget. Bár jelezték, hogy élelmezésre igényt tartanak, erre csak kb. 20 óra 30 perc körüli időben került sor. Ekkor öten együtt összesen kaptak fél kiló kenyeret és kb. 5-10 dkg párizsit.

Kb. 23 óra 15 perckor szállították őket át a Megyei Rendőr-főkapitányság fogdjárára, a szabálysértési őrizet foganatosítására. A bíróság két nappal később jogerősen figyelmeztetésben részesítette őket.

A szabadlábra helyezést követően még aznap háziorvoshoz mentek látélet felvétele céljából. P. R.-t a háziorvos mellkas-röntgenre utalta be, amely másnap a VII. borda dislocatio nélküli ferde törését igazolta.

A panaszosok a fenti események kapcsán büntető feljelentést is tettek, ezért a bűncselekményt megvalósító eseményeket nem részletezi a jogi képviselő. Ugyanakkor hangsúlyozza, hogy a panaszt az egész tényállás vonatkozásában terjesztik elő.

a) A jogi képviselő álláspontja szerint a férfiak megbilincselésére jogalap nélkül került sor. Mindannyian önként vetették alá magukat a rendőri intézkedésnek, ráadásul P. R.-nek és H. B.-nek lehetősége lett volna még a rendőrök általi észlelést megelőzően elhagyni a helyszínt, hiszen ők a teherautó platójára pakoltak, amikor a rendőrök kiérkeztek, tehát takarásban voltak. A bilincselésekre anélkül került sor, hogy a rendőrök egyáltalán közölték volna azt, hogy a társaság tagjait elő kívánják állítani.

b) Sem az igazoltatásokat, sem pedig az előállításokat megelőzően nem közölték az intézkedő rendőrök az intézkedéseik okát.

c) A jogi képviselő megítélése szerint a férfiak letérdeltetése, illetve földre fektetése semmilyen intézkedéstaktikai és/vagy jogszabályi célnak nem felelt meg, akár testi kényszer alkalmazásának tekintjük ezeket a cselekményeket, akár nem. Ellenszegülést nem tanúsítottak, a bilincselésük álló helyzetben történt, ráadásul egy ember végezte. A rendőröknek egyértelműen lehetőségük lett volna a bilincselést követően az intézkedés alá vont személyek előállítására, de még ha várakozni is kellett megfelelő számú jármű megérkezéséig, a panaszosok magatartása semmiképpen nem adott okot arra, hogy ez a várakozás ne álló helyzetben történjen. Így semmilyen olyan kézzelfogható cél nem merül fel,

amelyre tekintettel a letérdeltetés, illetve a földre fektetés indokolt volt. A jogi képviselő véleménye szerint ezek a cselekmények, ebben a formában alkalmasak voltak az intézkedés alá vont személyek megalázására.

d) A férfiak két-két és fél órán keresztül feküdtek hason a tűző napon az intézkedés helyszínén. Még ha a földre fektetés indokolt is lehetne, nyilvánvaló, hogy annak hossza semmilyen ésszerű indokkal nem támasztható alá, különösen az időjárás viszonyokra figyelemmel, amelyek a megbilincselte, földre fektetett panaszosok szervezetét nagyfokú terhelésnek tették ki. A helyszínre az intézkedés közben több járóautó érkezett, amelyek alkalmasak lettek volna a panaszosok elszállítására.

Ettől függetlenül értelem szerűen – ugyancsak az Rtv. 15. §-a szerinti arányossági követelményből fakadóan – a rendőröknek kötelességük lett volna a személyek előállításának mielőbbi megszervezése; figyelemmel csoport létszámára (5 fő) és az intézkedés helyszínére (bár a város szélé, de mindössze kb. 7 km-re található a városi rendőrkapitányságtól), ez semmiképpen nem igényelt volna két órás munkát.

A helyszínen semmilyen, olyan halaszthatatlannak minősülő nyomozati vagy egyéb cselekmény nem történt, amely a panaszosok jelenlétét indokolta volna.

Egyáltalán bármilyen, nyomozati célú cselekmény (további lopások iránti érdeklődés) is jóval az intézkedés megkezdése után történt, ráadásul nehezen tudjuk elképzelni, hogy jelen esetben mi az a nyomozati érdek egyáltalán, amely – figyelemmel az elkövetett cselekmény jellegére – indokolja az elkövetők jelenlétét a helyszínen.

A panaszos és társai gépkocsijának felnyitása is azonnal megtörténhetett volna (amennyiben rögtön ellenőrzik, kiderült volna, hogy nincs lezárva, így az átvizsgálását sokkal korábban is foganatosítani lehetett volna, tehát ez sem szolgálhatott indokul az előállítás elhúzóására.)

Különösen aránytalan az intézkedés hossza az elkövetett cselekmény súlyához képest, hiszen mint az utóbb kiderült, az elkövetési érték a szabálysértési értékhatáron belül maradt. Külön sérelmes továbbá, hogy a földön fektetéseket a tűző napon foganatosították, amely álláspontunk szerint embertelen bánásmódot eredményezett a panaszosokkal szemben.

e) O. V. nyilatkozata szerint, bár jelezte, hogy rosszul van, az egyik rendőr rendre megakadályozta azon törekvését, hogy rossz közérzetét enyhítse (visszanyomta a fejét, amikor felemelte), illetve nem tették lehetővé számára, hogy folyadékot vegyen magához.

A rendőröket az Rtv. 2. §-a szerinti általános jogvédelmi kötelezettsége és a 15. 5 szerinti általános, illetve a 16. § (1) bekezdése szerinti speciális arányossági követelmény alapján, valamint a 17. § (2) bekezdése alapján segítségnyújtási kötelezettség terhelte a rossz egészségi állapotra hivatkozó panaszos vonatkozásában.

f) A panaszos és társai szerint a beszállításukra kb. fél három-három óra körül került sor, ehhez képest a szabálysértési őrizet foganatosítása céljából történő átszállításuk kb. 23.15 körül történt. Tekintettel arra, hogy a tényállás már a beszállításakor tisztázott volt, nem tartja a jogi képviselő indokoltnak, hogy a panaszosok további „sorsának” meghatározása

(szabálysértési eljárás megindítása, illetve a szabálysértési őrizet elrendelése) kb. 8 órát vesz igénybe.

g) A Szolgálati Szabályzat 31. § (11) bekezdése alapján a panaszos és társai ételmezéséről a személyi szabadság elvonásától számított első 5 órát követően kell gondoskodni. Az ételmezés kb. 20 óra 30 perckor történt meg. A jogi képviselő álláspontja szerint a személyi szabadság elvonása az intézkedés megkezdésétől, azaz kb. 11 óra 45 perctől számítandó, nem pedig a kapitányságra történt beérkezéstől, bár megjegyzi a jogi képviselő, hogy az 5 órás időintervallum betartása ez utóbbi időpontot figyelembe véve is elmaradt.

Sérelmes továbbá, hogy az előállítottaknak szolgáltatott étel mennyisége (fél kiló kenyér és 10 dkg felvágott) nyilvánvalóan nem volt elegendő 5 felnőtt személy ételmezéséhez.

h) Az Rtv. 18. § (1) bekezdésével ellentétesen nem adtak lehetőséget a panaszosoknak arra, hogy a hozzátartozóikat értesítsék, sőt, téves tájékoztatást adtak az érdeklődő hozzátartozóknak a tekintetben, hogy az előállított személyek még a rendőrkapitányság épületében tartózkodnak-e.

i) Az intézkedő rendőrök az intézkedés során folyamatosan sértő, rasszista megjegyzésekkel illették az intézkedés alá vont személyeket. Ez a magatartás ugyancsak ellentétes a rendőrök Rtv. 2. §-ában foglalt általános jogvédelmi kötelezettségével.

Mindezek alapján kérte a Testület vizsgálatát.

2) A jogi képviselő 2013. szeptember 3-án kelt beadványában a Testület kérdéseire válaszolva előadta, hogy mind az áttételhez, mind a közzétételhez hozzájárulnak. A pontos szidalmakat a panaszos nem tudta felidézni, de rendszeresek és jellemzően rasszista tartalmúak („cigányozás”) voltak, illetve őt és P. A.-t a női mivoltukban is megalázóak voltak („ribanc” és hasonló jellegű trágár szavak használata). Az előállítás időtartama alatt a rendőrkapitányság előterében kellett a panaszosnak tartózkodnia, a hideg lépcsőn, de ő nem jelezte senkinek, hogy kérne ülőhelyet, mivel nem tudta, hogy erre lehetősége van, másrészt nem tapasztalat olyan együttműködést a rendőrök részéről, amely ilyen jelzést indokoltá tett volna.

A panaszos orvosi dokumentációval nem tudja igazolni a menstruációs ciklusa felborulását, ám ezúton is jelzi, hogy ebbéli problémáit az előállításukban is résztvevő rendőrnő alá tudja támasztani, ugyanis ő volt az, aki már bent a rendőrkapitányságon megpróbált ebben a kérdésben segíteni neki (elvitte az öltözőbe, tisztasági betétet adott neki stb.). A felborulás oka egyértelműen a rendőri intézkedés okozta stressz, amely az adott konkrét esemény kapcsán (két férfi rendőr bevitte őt egyedül a kukoricásba) és az előzmények ismeretében igencsak megalapozott a jogi képviselő álláspontja szerint. A menstruációs ciklus felborulása további egészségügyi problémákat nem okozott.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) J. J. r. alezredes 2013. szeptember 24-én kelt átiratában előadta, hogy a panaszossal és társaival szemben R. P. r. törm., K. D. r. őrm., Sz. G. r. őrm., K. Sz. r. zls., V. P. r. törm., L. T. r. zls., H. G. r. tzsl., I. G. r. törm., G. G. r. törm. és N. I. r. ftzls. intézkedett. Az ügyben keletkezett iratokat másolatban csatolta, hang- illetve videofelvétel nem készült.

2013. július 1-jén kukoricacímer lopása miatt történő bejelentés miatt a HMRFK. ügyeletesének utasítására H. város külterületén a Herédi úton található mezőgazdasági területen levő kukoricatáblánál 11 óra 45 perckor megjelentek a H. város Rendőrkapitányság állományába tartozó járőrök, és a helyszínen található személyekkel szemben a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 29. § (1) bekezdés a) pontjában, a (3), (6) bekezdésben, a 33. § (2) bekezdés f) pontjában foglalt intézkedéseket foganatosították.

A panaszos és társai cselekménye szabálysértés, vagy bűncselekmény elkövetésének gyanúját alapozta meg. A helyszínen 10 fő rendőr vett részt az intézkedésben. A létszám nagyságát az intézkedés alá vontak létszáma indokolta, az intézkedés kezdetekor 5 fő rendőr volt a helyszínen, a további létszám emelkedését Megyei Rendőr-főkapitányság (továbbiakban: HMRFK) ügyeletesének utasítására megjelenő bűnügyi helyszíni szemle bizottság, és a szabálysértési előkészítő csoport vezetőjének kiérkezése, valamint a Herédi körzeti megbízott bevonása (a kukoricatábla tulajdonosának feltalálása céljából) növelte. Az intézkedésben résztvevő valamennyi egyenruhás rendőr viselt azonosító számot.

A helyszínre érkező rendőrök kiérkezésükkor, az intézkedés megkezdése előtt tettek eleget az Rtv. 20. §-ban foglaltaknak. Az intézkedés során a mobiltelefonok folyamatos csörgése miatt az eljáró rendőrök a telefonokat kikapcsoltatták, és a ruházat átvizsgálás végrehajtásakor a szolgálati gépjármű motorházának tetejére tetették az intézkedés alá vontakkal.

Az Rtv. 48. § b) és c) pontja alapján 3 fővel szemben bilincset, valamint egy fővel szemben az Rtv. 47. §-a alapján testi kényszert alkalmaztak. A kényszerítő eszközök használata előtt minden esetben a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 30/2011 BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 39.§ (3) bekezdésében foglaltak szerint történt figyelmeztetés. A rendőrkapitányság épületében való megérkezés után a bilincs levételére azonnal sor került, további bilincselésre pedig nem került sor.

Az intézkedés során az intézkedés alá vontak a jogszabályokban előírt bánásmódban részesültek, rasszista tartalmú, sértő megjegyzéseket nem tettek az intézkedő rendőrök, ellenben az intézkedés alá vontak intézkedés során folyamatosan negatív jelzőkkel illeték a magyar rendőrség munkáját, viselkedésükkel, magatartásukkal lassították az eljárást továbbá arrogáns módon, bántó megjegyzéseket tettek a rendőrökre, munkájukra, mindezek ellenére az intézkedésük, jogszerű, szakszerű, kulturált és emberséges volt.

A helyszínre tehát 11 óra 45 perckor K. Sz. r. zls., és V. P. r. törm., R. P. r. törm. K. D. r. őrm. és Sz. G. r. őrm. érkeztek. Ezt követően a jogszabályban előírt módon igazoltatást akartak végrehajtani, mely intézkedéssel szemben a csoport férfi tagjai arrogáns, lekezelő módon reagáltak, közülük egy fő, P. R. agresszív mozdulatokkal, támadólag lépett fel R. P. r. törzsőrmesterrel szemben, aki P. R. agresszív támadó magatartásának megtörése céljából a tanult önvédelmi fogással a földre kényszerítette (hasra), és ezt követően a földön fekvő megbilincselte. Továbbá, mivel az intézkedés alá vontak továbbra is agresszívan viselkedtek P. R. másik két férfi társát is megbilincseltek esetleges szökésüknek megakadályozása

céljából. A három férfival jelen lévő két nő, és a teherautó sofőrjét nem bilincselték meg, mivel az intézkedés folyamán teljesen együttműködő magatartást tanúsítottak.

A bilincseléseket követően a személyek ruházatát a helyszínen átvizsgálták, a személyeket az országos körözési nyilvántartó rendszerben ellenőrizték, eközben a HMRF ügyeletesének jelentést tettek a helyszínen történekről. Az ügyeletes részéről azt az utasítást kapták, hogy maradjanak a helyszínen, biztosítsák azt, gyűjtsenek adatokat a jogsértéssel kapcsolatban a Bűnügyi szemle bizottság kitérkezéséig.

Az intézkedés alá vont személyeket a rendőri intézkedéssel kapcsolatban jogorvoslati jogosultságukról, panaszjogukról a jogszabályban meghatározott módon szóban tájékoztatták az intézkedést végrehajtó rendőrök.

A bűnügyi szemle bizottság helyszínre érkezéséig a melege való tekintettel az elkövetőket a saját ivóvizükből (az intézkedés során többször) megkínálták, amit visszautasítottak, ezek után őket hűvös helyre, a temető kerítésének a tövébe, ülő helyzetben helyezték el. A helyszínen levő kukoricatábla tulajdonosának megállapítása, kiértesítése és helyszínre való érkezése után a tulajdonos az eljáró rendőröknek nyilatkozott, hogy a panaszosokat nem ismeri, és számukra engedélyt nem adott a szóban forgó területen levő kukoricacímert leszedésére.

A bűnügyi szemle bizottság tagjai (H. G. r. ftzls., I. G. r. őrm. és G. G. r. törm.), valamint a szabálysértési előkészítő csoport vezetője G. Z. r. őrnagy Úr megérkezése után az elkövetők tulajdonában, a helyszínen levő gépjárművet a bűnügyi szemle bizottság a jogszabályi keretek között átvizsgálta. A csomagtartóból még üres zsákok kerültek elő, és néhány zsákban kukorica címert volt, ami egy előző kukoricacímert szedéséből maradt meg.

A leszedett kukoricacímert a helyszínen levő teherautó sofőrjével elszállították, és lemérték a kárérték felmérése céljából, ahol megállapítást nyert, hogy tulajdon elleni szabálysértést követtek el a panaszosok, ezért a törvényi szabályozásnak megfelelő módon elő állították a további intézkedések megtétele céljából az eljárás alá vontakat.

Az előállítás megkezdése előtt ezt közölték a helyszínen az elkövetőkkel, valamint az intézkedéssel szemben a jogorvoslati jogosultságukról tájékoztatták őket. Az eljárás alá vont személyek a rendőri intézkedésekkel szemben panasszal nem éltek.

A teherautó vezetője, J. Gy. tekintetében az eljárás során megállapítást nyert, hogy a szabálysértéshez nincsen köze, ő csak segíteni szeretett volna a csoport tagjainak a kukoricacímert szállításában. Nem tudott róla, hogy a kukoricacímert nem a panaszos és társai tulajdonát képezi. Őt a helyszínen tanúként meghallgatták, majd a szabálysértési előkészítő csoport vezetője a meghallgatás végeztével szabadon bocsátotta.

A rendőri intézkedések során sérülés nem keletkezett, de az előállítottak orvosi vizsgálatban részesültek.

Az előállítás időtartama az intézkedés megkezdésétől számítva 11 óra 45 perctől kezdődött. Az előállítás végrehajtása során a helyszínről a rendőrkapitányságra 14 óra 00 perckor

érkeztek meg a panaszosokkal. Ezt követően G. Z. r. őrnagy a panaszosokat szóban tájékoztatta az eljárás várható lefolyásáról, annak időtartamáról.

A helyszínről való beérkezés után az intézkedő rendőrök az előírásoknak megfelelően elkészítették az előállításról, kényszerítő eszköz használatáról a jelentést, valamint a szabálysértési feljelentéseket.

Ezt követően mivel az eljárás alá vontak a szabálysértésekről, szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (továbbiakban: Szabs. tv.) 171. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző szabálysértést követték el, amely a szabálysértési elzárással büntethető szabálysértések közé tartozik, velük szemben az eljárás azonnal lefolytatható, a cselekmények elkövetése során tetten érték őket, a rendőrség a bírósági eljárást előkészítő eljárás lefolytatását kezdte meg velük szemben. Ennek tekintetében került sor a sértett, valamint a tanú jegyzőkönyvben történő meghallgatása. Mivel ezen esetekben gyorsított bírósági eljárás került alkalmazásra szükségessé vált a tárgyalást lefolytató bíró értesítése, valamint időpontkérés a tárgyaláshoz, és ezt követően a védő kirendelése, értesítése. Ezen időpontok ismeretében, valamint, hogy az előállított, kényszerintézkedéssel érintett 5 fő esetében a tulajdon elleni szabálysértés elkövetése miatt az őrizetbevétel feltételei fennálltak.

Ezt követően került sor a panaszosok eljárás alá vontként történő meghallgatásukra. Az utolsó személy Jónás Julianna meghallgatására 17 óra 30 perckor került sor. Ezután következett a gyorsított bírósági eljáráshoz, őrizetbevételhez szükséges további iratok elkészítése. Ezen iratok tartalmazzák a védő kirendelő határozatot, az őrizetbevételi határozatot, az összefoglaló jelentést; rendelvényt, átiratokat sz Eger Rendőrkapitányságnak, valamint Eger Járásbíróságra az átkísérési utasítást, iratborítót, iratjegyzéket és költségjegyzéket. Az iratok mind az öt előállított tekintetében külön-külön kerültek elkészítésre.

A panaszossal és társaival szemben fogatosított rendőri intézkedések a r. alezredes szerint jogszerűek, szakszerűek és arányosak voltak, illetve a csoport tagjai a rendőri intézkedésekkel, eljárási cselekményekkel szemben panaszjukkal nem éltek.

Az őrizetbe vétel kihirdetése H. B. részére 17 óra 51 perckor, O. V. részére 18 óra 20 perckor, P. A. részére 18 óra 36 perckor, P. R. részére 18 óra 45 perckor és a panaszos részére 19 óra 03 perckor történt.

A panaszosok részére a hozzátartozók, vagy más személyek kiértesítésére a lehetőséget biztosították az eljáró rendőrök, e jogukkal egyikük sem élt. Ezt megfelelően dokumentálták. A panaszosok részére az öt órát meghaladó előállításuk során az élelmezés lehetőségét biztosították az eljáró rendőrök, de az előállítottak ezen jogosultságukkal nem kívántak élni. Ezen nyilatkozatukat szintén rögzítették.

A panaszosokkal szemben fogatosított intézkedések során a jogorvoslati lehetőségeikről, panaszjukról a rendőri intézkedésekkel szemben szóban, és írásban is tájékoztatva lettek az Rtv. 92.-93. §-ban foglaltak szerint. Az intézkedés alá vont személyek panaszjukkal nem éltek a rendőri intézkedésekkel szemben.

Nem indult eljárás 2013. július 1. után egyik résztvevővel szemben sem a panaszolt intézkedéssel összefüggésben.

A panaszos vonatkozásában az alábbiakat adta elő a r. alezredes:

Az intézkedés megkezdése előtt szóban tettek eleget az intézkedő rendőrök az Rtv 20. §-ban foglalt kötelezettségüknek. A panaszosnak a kukoricatábla mellett levő temető kerítésének tövében kellett ülő helyzetben várakoznia a nagy meleg miatt, mivel ez egy árnyékos, hűvös hely volt ott. Vele szemben a helyszínen foganatosított rendőri intézkedések: igazoltatás, ruházat átvizsgálás, előállítás. Kényszerítő eszközt nem alkalmaztak vele szemben.

Nem felel meg a valóságnak az a panaszosi előadás, hogy a rendőrök nem engedték a panaszosnak, hogy vizet adjon az élettársának, az intézkedés során többször kínálták fel a rendőrök a saját tulajdonú ásványvizüket a panaszosoknak, de visszautasította a lehetőséget. Nem felel meg a valóságnak az a panaszosi állítás, hogy két férfi rendőr bevitte a kukoricásba.

A panaszos a külső helyszínen nem, csak a rendőrkapitányság épületében jelezte, hogy megjött a menstruációja, ezért részére K. D. r.őrm saját tulajdonú O.B. márkájú tamponjából adott, valamint a szolgálati illemhelyre vitte a panaszost annak érdekében, hogy a tisztálkodást a lehető legkulturáltabb körülmények között tudja elvégezni.

Az előállított személyek a kapitányság földszinti részén lévő aulában lettek elhelyezve, és az ott kialakított várakozó helyen lettek leültetve. A panaszos azon állítása, hogy a földön kellett várakoznia, nem felel meg a valóságnak.

2) A panaszos elfogásáról készült jelentés rögzíti, hogy a panaszost az Rtv. 29. § (1) bekezdés alapján igazoltatták, az Rtv. 31. § (1) bekezdés alapján átvizsgálták, és az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) bekezdés II. fordulata (akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható) előállították. A panaszossal szemben kényszerítő eszközt nem alkalmaztak.

2013. július 1-jén 11 óra 45 perckor a HMRFK ügyeletesének utasítására megjelentek a rendőrök a H. város, Herédi úton a temető melletti kukoricaföldön, ahol azt tapasztalták, hogy 21 db zsák van felpakolva az ott parkoló Mercedes típusú tehergépkocsi platójára, nevezett zsákokban kukoricacímerek voltak letépkedve. Ezt követően a helyszínen szabálysértésen tetten ért – kukorica címerek tépkedése közben – a panaszos és ott vele együtt tartózkodó további négy személyt elfogták a rendőrök, majd körözési rendszerben ellenőrizték és 14 órakor H. város Rendőrkapitányságra előállították, majd sérülés és panaszmentesen átadták G. Z. r. őrgy.-nak további eljárás lefolytatása céljából.

Az Rtv. 33. § (4) bekezdése alapján az előállítás okáról a tájékoztatót, és az előállítás időtartamáról szóló igazolást átadták a panaszosnak.

A parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint az intézkedés jogszerű, szakszerű és arányos volt.

3) Az előállításról szóló – a panaszos által aláírt – igazolás szerint a panaszos előállítása 2013. július 1-jén 11 óra 45 perctől 19 óra 3 percig tartott. Az igazolás tartalmazza az Rtv. 92-93. § szerinti jogorvoslati kioktatást és a Testület elérhetőségét.

4) A 2013. július 1-jén kelt nyilatkozaton a panaszos akként nyilatkozott, hogy élelmezést nem kér.

5) A 2013. július 1-jén készült orvosi vélemény szerint a panaszoson külsérelmi nyom nincs, fertőző betegsége, tetvessége, rühessége nincs. A vélemény szerint a panaszos fogdában elhelyezhető.

6) A 2013. július 1-jén kelt nyilatkozaton a panaszos akként nyilatkozott, hogy az intézkedés várható időtartamáról megkapta a felvilágosítást, azonnali ellátást igénylő egészségügyi problémája, fertőző betegsége nincs. Az Rtv. 18. §- a szerinti kiértékelést nem kér.

7) A szabálysértési feljelentés rögzíti, hogy a panaszossal szemben a Szabs. tv. 177. § (1) bekezdés a) pontja szerinti szabálysértés gyanúja merült fel. Az események leírása megegyezik az előállítási jelentésben foglaltakkal. A lopással okozott kár a tulajdonos elmondása szerint 32.000 Ft.

A körülmények tisztázása után kiderült, hogy a járműben tartózkodó J. Gy.-nek – a tehergépkocsi tulajdonosa és sofőrje – nem volt tudomása arról, hogy a panaszos és vele együtt lévő személyek engedély nélkül tépkedik a kukorica címerét. Segíteni szeretett volna nekik kérésükre annak elszállításában, megjegyezte, hogy régóta ismeri őket ezért bízott meg bennük. A panaszos elmondása szerint reggel óta a kukoricaföldön szedték engedély nélkül a kukorica címerét, annak érdekében, hogy azt majd leadják pénzért egyéb felhasználási célokra.

K. D. r. ftórm. a panaszossal közölte a szabálysértés tényét azt, hogy ellene szabálysértési feljelentést tesz, valamint, hogy további eljárás lefolytatása céljából beszállítja a H. városi Rendőrkapitányságra, amelyet tudomásul vett.

8) J. Gy. tanú meghallgatásáról készült jegyzőkönyv rögzíti, hogy a tanú meghallgatására 2013. július 1-jén 14 óra 40 perctől 15 óra 50 percig tartott. A tanú elmondta, hogy O. V. hívta fel, hogy segítsen a temető mellől kukoricacímert elszállítani. Nem nagyon érdeklődött, mert már korábban is segített gyógynövényeket szállítani. 5-6 zsákot tettek fel a kocsira, amikor megjelent a rendőrség. A tanú nem tudta, hogy volt-e engedélyük, de megbízott O. V-ben, mert ő őstermelő és tisztában van a gyűjtés szabályaival. Meg se fordult a fejében, hogy törvényteleniséget követnek el O.V. és a barátai.

9) K. K. tanú meghallgatásáról készült jegyzőkönyv rögzíti, hogy a tanú meghallgatására 2013. július 1-jén 15 óra 40 perctől 15 óra 45 percig tartott. A tanú elmondta, hogy a kukoricás az ő tulajdona. Elmondta, hogy a kukoricacímer leszedésével komoly kárt okoztak neki, mert így nem porozza be magát a növény, és így jelentős területen nem lesz termés. Elmondta, hogy a panaszost és a társait nem ismeri, nekik engedélyt nem adott arra, hogy a területre bemenjenek és onnan bármit is elvigyenek.

10) A panaszos meghallgatásáról készült jegyzőkönyv rögzíti, hogy a meghallgatására 2013. július 1-jén 17 órakor kezdődött. A panaszos elmondta, hogy O. V. élettársa, aki gyógynövényeszedésből él. Ő szokta elmondani, hogy mit lehet szedni és hogy mi kell a telepen. Most először vittek volna kukoricacímert, ehhez O. V. szerzett munkásokat. Nem tudták, hogy ez szabálysértés, ha tudják, akkor nem csinálták volna.

11) Az őrizetbevételi határozat rögzíti, hogy a panaszos szabálysértési őrizetbe vételének kezdete 2013. július 1-jén 11 óra 45 perc, a vége 2013. július 4-én 11 óra. A határozatot 2013. július 1-jén 19 óra 3 perckor kihirdették a panaszosnak.

12) Az SZNYR adatai szerint a panaszos a 2013. július 1-jén történtek miatt figyelmeztetést kapott.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításokra jutott.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye Szabadság és Felelősség fejezetének XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogát, a II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való jogát, a IV. cikkében foglalt személyi szabadsághoz való jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület először azt vizsgálta, hogy az előterjesztett beadványok közül valamennyit az arra jogosult terjesztette-e elő.

Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése értelmében akinek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálják el. A (3) bekezdés szerint a cselekvőképtelen személy helyett törvényes képviselője jár el, korlátozottan cselekvőképes személy helyett törvényes képviselője vagy meghatalmazottja is eljárhat. A panasz meghatalmazott vagy jogi képviselő útján is előterjeszthető. Jogi képviselőként jogvédelemmel foglalkozó egyesület vagy alapítvány, nemzetiségi önkormányzat, jogi oktatást végző egyetem állam- és jogtudományi doktori fokozattal rendelkező egyetemi oktatója is eljárhat.

Az Rtv. 92. §-ából következik továbbá, hogy a Testület eljárását – akár személyesen, akár képviselő útján – csak az kezdeményezheti, akit a rendőri intézkedés érintett. A panaszos többek között azt sérelmezte, hogy nem adhatott vizet az élettársának a rendőri intézkedés során.

Ezen sérelmezett esemény a panaszos élettársának emberi méltóságának csorbítására voltak alkalmasak, ezért e vonatkozásban a fentebb hivatkozott jogszabályhely alapján neki van joga panasszal élni, aki egyrészt a rendelkezésre álló iratok szerint nagykorú és cselekvőképes, így

jogosult a személyes eljárásra, másrészt élt is önálló panasszal a vele szemben történt rendőri intézkedés miatt.

Mindezek alapján a Testület nem vizsgálta a panaszbeadvány ezen részét.

2) A Testület az előállítás jogszerűségének vizsgálata során az alábbi megállapításokra jutott.

a) A Testület először azt vizsgálta, hogy megfelelő jogalap birtokában állították-e elő a panaszost a rendőrök.

A panaszos elfogásáról készült jelentés szerint, hogy a panaszost az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) bekezdés II. fordulata (akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható) állították elő. Az események rövid leírásaként rögzíti a jelentés, hogy a rendőrök az ügyeletvezető utasítására jelentek meg a kukoricaföldön, ahol azt tapasztalták, hogy 21 db zsák van felpakolva az ott parkoló tehergépkocsi platójára, nevezett zsákokban kukoricacímerek voltak letépkedve. Ezt követően a helyszínen szabálysértésen tetten ért – kukorica címerek tépkedése közben – a panaszos és ott vele együtt tartózkodó további négy személyt elfogták a rendőrök, majd körözési rendszerben ellenőrizték és 14 órakor H. város Rendőrkapitányságra előállították, majd sérülés és panaszmentesen átadták G. Z. r. örgy.-nak további eljárás lefolytatása céljából.

A panaszos szintén úgy nyilatkozott, hogy az autóra rakodás közben érkeztek meg a rendőrök és kezdtek velük szemben intézkedni. A meghallgatása során elismerte a cselekményt, de úgy nyilatkozott, hogy nem volt tudomása arról, hogy cselekményük szabálysértésnek minősül.

Az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani.

A Testület a megjelölt előállítási okra figyelemmel tehát azt vizsgálta, hogy a konkrét helyzetben felmerült-e olyan szabálysértés vagy bűncselekmény elkövetésének gyanúja, amely kapcsán az eljárás azonnal lefolytatható, és amely elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra.

Az első kérdéssel kapcsolatban a Testület utal töretlen gyakorlatára, amely szerint valamely bűncselekmény, szabálysértés tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem foglalhat állást abban a kérdésben, hogy valamely eljárás alá vont személy elkövetett-e bűncselekményt vagy szabálysértés, azonban ha – olyan esetekben, amikor a rendőrség az intézkedés alapjaként bűncselekmény, szabálysértés gyanújára hivatkozik – nem végeznél el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló magatartás értékelését, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, hogy a panaszos részéről a bűncselekmény, vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja felmerülhetett-e.

Ezzel összefüggésben a Testület fontosnak tartja hangsúlyozni: nem abban a kérdésben foglal állást, hogy a panaszos követett-e el bűncselekményt, szabálysértést vagy sem, hanem csupán abban, hogy az adott helyen és időben rendelkezésére álló adatok alapján a rendőr

gondolhatta-e azt, hogy panaszossal szemben felmerül a bűncselekmény, szabálysértés elkövetésének – a megalapozott gyanú szintjénél alacsonyabb fokú – gyanúja. Amennyiben igen, úgy a rendőri intézkedés akkor is jogszerű lehet, ha utóbb a nyomozás azt állapítja meg, hogy az érintett nem követett el bűncselekményt, szabálysértést, vagy a bűncselekmény, szabálysértés elkövetése nem bizonyítható.

A rendőri jelentések szerint a panaszos és társai által leszedett kukoricacímer értéke 32.000 Ft.

A Büntető törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban: Btk.) 370. § (1) bekezdése szerint, aki idegen dolgot mástól azért vesz el, hogy azt jogtalanul eltulajdonítsa, lopást követ el.

A Szabs. tv. 177. § (1) bekezdése a) pontja szerint tulajdon elleni szabálysértést követ el az, aki ötvenezer forintot meg nem haladó értékre lopást, sikkasztást, jogtalan elsajátítást, orgazdaságot követ el, úgyszintén, aki e cselekmények elkövetését megkísérli.

A lopás szabálysértési tényállását tehát a Szabs. tv. tulajdon elleni szabálysértésként, az elzárással is büntethető szabálysértések között szabályozza, és mint ilyen esetében lehetővé teszi a szabálysértési őrizet és a bíróság elé állítás alkalmazását. (Szabs. tv. 73. § (1) A rendőrség szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértés esetén a tetten ért eljárás alá vont személyt gyorsított bírósági eljárás lefolytatása céljából őrizetbe veheti. A tettenérésre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni akkor is, ha a szabálysértés helyszínéről elmenekült elkövetőt a rendőrség az elkövetéstől számított negyvennyolc órán belül elfogja. 124. § (1) bekezdés: a szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértés miatt őrizetbe vett személyt a rendőrség a gyorsított bírósági eljárás lefolytatása céljából a bíróság elé állítja.

Sem az Rtv., sem a büntető anyagi, illetve eljárási szabályok nem tartalmazzák a „tettenérés” meghatározását, ezért a Testület itt is a 265/2011. (IX. 14.) számú állásfoglalásában elvégzett fogalomértelmezést követi.

A Btk. kommentárja szerint a bírói gyakorlat – a tetten ért tolvaj által az eltulajdonított dolog megtartása érdekében alkalmazott erőszak rabláskénti minősülése kapcsán – a tettenérés fogalmát tágan értelmezi, nem csak a cselekmény véghezvitele közbeni leleplezést érti rajta, hanem megállapíthatónak tartja akkor is, ha a bűncselekmény felfedezése a lopás befejezését jelentő elvétel után, de még az elvitel közben történik. Tettenérésnek minősül a lakásbetörés elkövetőjének a folyamatos üldözés utáni, akár a helyszíntől távoli elfogása is, ám a folyamatos üldözés megállapításának feltétele a helyszínről távozó tolvaj *folyamatos* szemmel tartása és *megszakítás nélküli* üldözése. Amennyiben a folyamatos üldözés megszakad, nem beszélhetünk tetten ért tolvajról (lásd: Dr. Belovics Ervin – Dr. Molnár Gábor – Dr. Sinku Pál: Büntetőjog. Különös rész. Harmadik, átdolgozott kiadás. HVG-Orac, Budapest, 2003, 587-588. o.).

A Büntető eljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) szerint [127. § (3) bekezdés] a bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt bárki elfoghatja, köteles azonban őt a nyomozó hatóságnak haladéktalanul átadni; ha erre nincs módja, a rendőrséget értesíteni. A Be. kommentárja is kiemeli, hogy nem csak az minősül tettenérésnek, ha az elkövető a cselekményt szemtanú jelenlétében hajtja végre, és őt a szemtanú elfogja, hanem az is, ha az elkövetőt akár a szemtanú, akár a szemtanú felhívása, vagy más körülmény (pl. riasztó

észlelése) alapján a szemtanútól különböző személy *üldözés során* elfogja [Jakucs Tamás (szerk.): Kommentár a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvényhez, 262. o.]

Mind az anyagi, mind az eljárási törvényekhez fűzött kommentárból kiderül tehát, hogy a tettenérés megállapításához szükséges egyfajta folyamatosság, amely a cselekmény elkövetését az elfogással összekapcsolja. Ezért abban az esetben is, ha az Rtv. tettenérés fogalmát nem csupán a hatóság általi észlelés alapján induló intézkedésekre szorítjuk, szükséges, hogy a tetten ért személy mozgását, cselekvését – akár a szemtanúk, akár az értesítésre megjelenő rendőrök – végig kövessék a cselekmény elkövetésétől kezdve. Amennyiben az elkövető ilyen fajta nyomon követhetősége megszakad, úgy tettenérésről nem beszélhetünk.

Tekintettel arra, hogy a jelen esetben tettenérés a fentiek szerint megvalósult, fennálltak a panaszos szabálysértési őrizetbevételének feltételei, így lehetősége volt a rendőrségnek, hogy a panaszost gyorsított eljárásban a bíróság elé állítsa, tehát fennállt az eljárás azonnali lefolytatásának a lehetősége a rendőri intézkedés pillanatában. Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint a panaszos előállítására megfelelő jogalap birtokában került sor, amelyet az a tény sem tenne jogszerűtlenné, hogy utóbb mégse került volna sor az őrizetbevételre vagy a bírósági eljárást időben nem folytatták volna le, hiszen az előállítás jogszerűségének kérdését mindig azon információk alapján kell megítélni, ami az intézkedő rendőrnek intézkedés idején a birtokában volt, vagy amelynek kellő körültekintés mellett a birtokában lehetett volna.

A Testület álláspontja szerint tehát a panaszos előállítására megfelelő jogalap birtokában került sor, így ezáltal nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga.

b) Tekintettel arra, hogy az Rtv. 33. § (2) bekezdésében meghatározott előállítási okok nem kötelező jelleggel írják elő az előállítást, hanem mérlegelési jogot engednek az intézkedő rendőrnek, a Testület vizsgálata az Rtv. 15. §-ban meghatározott arányosság követelményének a megvalósulását.

Az arányosság követelményét az Rtv. 15. §-a akként írja elő, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

Jelen esetben tekintettel arra, hogy a rendőrök a cselekmény egyszerű megítélése miatt a panaszos bíróság elé állítását kívánták kezdeményezni, amelynek az előző alpontban kifejtettek szerint fennálltak a feltételei, a Testület álláspontja szerint az előállítás megfelelt az arányosság követelményeinek.

A Testület álláspontja szerint tehát a panaszos előállítása megfelelt az arányosság követelményének, így ezáltal nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga.

Megjegyzi a Testület, hogy az előállítás időtartamának arányosságát a szabálysértési őrizetbe vételre figyelemmel nem vizsgálta.

3) A panaszos sérelmezte, hogy a rendőri intézkedés okozta stressz miatt megindult a menstruációja.

A panaszos előadása szerint a felborulás oka egyértelműen a rendőri intézkedés okozta stressz, amely az adott konkrét esemény kapcsán (két férfi rendőr bevitte őt egyedül a kukoricásba) és az előzmények ismeretében igencsak megalapozott a jogi képviselő álláspontja szerint. Ugyanakkor orvosi dokumentációval nem tudja igazolni a menstruációs ciklusa felborulását, ám ezúton is jelzi, hogy ebbéli problémáit az előállításukban is résztvevő rendőrnő alá tudja támasztani, ugyanis ő volt az, aki már bent a rendőrkapitányságon megpróbált ebben a kérdésben segíteni neki (elvitte az öltözőbe, tisztasági betétet adott neki stb.). A menstruációs ciklus felborulása további egészségügyi problémákat nem okozott.

A rendőri jelentések nem számolnak be egyáltalán olyan eseményről, miszerint a panaszost bevitték volna a rendőrök a kukoricásba. Sőt a Testület kérdésére, kifejezetten cáfolta a panaszosi állítást a rendőrkapitány. Ugyanakkor elmondta, hogy a panaszos valóban menstruált. Azt azonban, hogy megjött a menstruációja, a külső helyszínen nem, csak a rendőrkapitányság épületében jelezte. Ezután K. D. r. őrm. gondoskodott az ellátásáról, és saját tulajdonú O.B. márkájú tamponjából adott neki, valamint a szolgálati illemhelyre vitte a panaszost annak érdekében, hogy a tisztálkodást a lehető legkulturáltabb körülmények között tudja elvégezni.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdése szerint a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

A panaszosi és a rendőrségi előadás között ellentmondás van ate tekintetben, hogy a panaszost bevitte-e két rendőr a kukoricásba. Ezt az ellentmondást a Testület a rendelkezésére álló bizonyítékok szűkös volta miatt nem tudta feloldani, így etek tekintetben nem tudta rekonstruálni az eseményeket. A panaszos az eljárás során nem tudta orvosi dokumentációval igazolni, hogy a rendőri intézkedés és a menstruációja között okozati összefüggés van.

A Testület álláspontja szerint nem bizonyítható a rendelkezésre álló adatok alapján az okozati összefüggés a panaszos menstruációja és a rendőri intézkedés között, ezért a panaszos emberi méltóságából levezethető testi épséghez való jogának sérelme nem megállapítható.

4) A panaszos sérelmezte, hogy az előállításukat követően a rendőrkapitányság épületében a hideg padlón ülve kellett várakoznia.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdése szerint a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

Az Rtv. 18. § (2) bekezdése szerint a rendőrség gondoskodik a fogvatartott elhelyezéséről, a fogvatartás miatt bekövetkező egészségkárosodás megelőzéséhez szükséges ellátásáról.

A kapitányságvezető átirata szerint az előállított személyek a kapitányság földszinti részén lévő aulában lettek elhelyezve, és az ott kialakított várakozó helyen lettek leültetve. A panaszos azon állítása, hogy a földön kellett várakoznia, nem felel meg a valóságnak.

A panaszosi és a rendőrségi előadás között ellentmondás van, amit a Testület a rendelkezésére álló bizonyítékok szűkös volta miatt nem tudta feloldani, így tekintetben nem tudta rekonstruálni az eseményeket.

A Testület mindezek alapján nem tudott megnyugtatóan állást foglalni abban a kérdésben, hogy a panaszosnak valóban a földön ülve kellett-e várakoznia a rendőrkapitányságon, ezért úgy foglalt állást, hogy a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme nem megállapítható.

5) A panaszos sérelmezte a tájékoztatás elmaradását is, ezzel kapcsolatban az alábbi megállapításokra jutott a Testület.

A panaszos sérelmezte, hogy az intézkedés során sem az intézkedés okát, sem az előállítás okát nem mondták el neki, kérdése ellenére sem.

a) Az Rtv. 20. § (2) bekezdése a szolgálati fellépés szabályai között előírja, hogy a rendőr az intézkedés megkezdése előtt - ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor - köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni.

A rendőri jelentés szerint az intézkedés kezdetén a rendőrök eleget tettek az Rtv. 20. § előírásainak.

A jelen esetben a panaszos, illetve rendőrség előadása között ellentmondás mutatkozik tekintetben, hogy kapott-e tájékoztatást a panaszos az intézkedés okáról, céljáról. Az előadások közötti ellentmondás pedig az további rendelkezésre álló bizonyíték hiányában az ellentmondás nem oldható fel.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint az ellentmondás feloldhatatlansága miatt a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem megállapítható.

b) Az Rtv. 33. § (4) bekezdése előírja, hogy az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell.

Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés rögzíti, hogy az előállítás okáról megkapta a panaszos a tájékoztatást.

A kapitányságvezető átirata szerint miután megállapították, hogy a kukoricacímer értéke nem haladja meg a szabálysértési értékhatárt, közölték a panaszossal és társaival, hogy szabálysértés elkövetése miatt, az eljárás azonnali lefolytatása végett.

A jelen esetben a panaszos, illetve az intézkedő rendőr előadása között ellentmondás mutatkozik tekintetben, hogy kapott-e tájékoztatást a panaszos az előállítás okáról. Az előadások közötti ellentmondás pedig az további rendelkezésre álló bizonyíték hiányában az ellentmondás nem oldható fel.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint az ellentmondás feloldhatatlansága miatt a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem megállapítható.

6) A panaszos sérelmezte, hogy a helyszíni intézkedés időtartama indokolatlanul hosszú volt.

A jogi képviselő sérelmezte, hogy a panaszosoknak több mint két órán keresztül kellett a helyszínen maradniuk, noha a beszállításukat már korábban is elvégezheték volna, illetve a gépkocsit is korábban felnyithatták volna a rendőrök.

A rendőri jelentés szerint a panaszossal és társaival szembeni intézkedés 11 óra 45 perckor kezdődött, az előállításuk foganatosításakor 14 órakor érkeztek a rendőrkapitányságra. A helyszínen meghallgatták a panaszost és társait, és a gépkocsi vezetőjét, majd a férfiakat az ellenállásuk miatt megbilincseltek, és az ügyelet utasítására megvárták a büntügyi szemle bizottságot, akikkel átvizsgálták a gépkocsit, illetve kiderítették a kukoricatábla tulajdonosának kilétét, akit a helyszínen nyilatkoztattak arról, hogy adott-e engedélyt a panaszosnak és társainak a kukorica címerek leszedésére. Ezt követően a teherautó sofőrjével elszállították a címereket a gyógynövénytelepre, ahol lemérték azt az érték meghatározása céljából. Amikor ez megtörtént, foganatosították a panaszos és társai előállítását.

A fentiekből kitűnik tehát az, hogy a tulajdonos nyilatkozatása nélkül nem lehetett eldönteni a helyszínen, hogy történt-e jogsértés. Az elkövetési érték megállapítása nélkül nem lehetett eldönteni, hogy szükséges-e a panaszosok előállítása, illetve, hogy velük szemben milyen eljárást indítsanak meg a rendőrök (büntető-, szabálysértési eljárás, illetve van-e lehetőség bíróság elé állításra). Ezek miatt szükséges volt a tulajdonos nyilatkozatása egyrészt arról, hogy megengedte-e a szedést a panaszosnak és társainak, másrészt az elkövetési értékről. A tulajdonos meghallgatásakor erre nem tudott nyilatkozni, ezért szükséges volt a kukorica telepre szállítása és lemeretése. Ezt követően pedig 14 órakor előállították a panaszost és társait.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint a rendőrség eljárása megfelelt az arányosság követelményének, mivel a több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés közül azt választották, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

A Testület álláspontja szerint a helyszíni intézkedés hossza miatt nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

7) A rendőrség élelmezési kötelezettségét érintő kifogás kapcsán az alábbi megállapításokra jutott a Testület.

A panaszos sérelmezte, hogy noha az intézkedés 11 óra 45 perckor kezdődött, csak 20 óra 30 perckor adtak nekik élelmet.

A Szolgálati Szabályzat 31. § (11) bekezdése szerint a személyi szabadság korlátozásának első 5 óráját követően az intézkedést foganatosító rendőri szerv gondoskodik a fogvatartott személy élelemmel történő ellátásáról. A fogvatartott személy étkezése az előállító helyiségben történik. Az étel kiosztását a felügyeletet ellátó rendkívüli őr végzi. Ha a rendkívüli őr nem rendelkezik az étel kiosztásához szükséges élelmiszerhigiéniai alapismereti vizsgálóval és érvényes egészségügyi könyvvel, akkor az élelmiszer kicsomagolását nem

végezheti. Ilyen esetben a fogvatartottat előrecsomagolt élelmiszerral és az annak elfogyasztásához szükséges egyszer használatos evőeszközökkel kell ellátni.

A rendőrség által a Testület rendelkezésére bocsátott Nyilatkozat elnevezésű iraton a panaszos aláírásával megerősítve akként nyilatkozott, hogy nem kér élelmezést.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint nem sérült a panaszos emberi méltóságához való joga amiatt, hogy nem adtak neki élelmet 20 óra 30 percet megelőzően.

8) Az Rtv. 18. § szerinti értesítési lehetőség kapcsán az alábbi megállapításokat teszi a Testület.

A panaszos sérelmezte, hogy nem értesíthette a hozzátartozóit, noha erre az Rtv. szerint joga lett volna.

Az Rtv. 18. § (1) bekezdése alapján a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogaival élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli. Ha a fogvatartott fiatalkorú vagy gondnokság alá helyezett, haladéktalanul értesíteni kell törvényes képviselőjét vagy gondnokát.

A rendőrség által a Testület rendelkezésére bocsátott Nyilatkozat elnevezésű iraton a panaszos aláírásával megerősítve akként nyilatkozott, hogy nem kér kiértesítést.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint nem sérült a panaszos tisztességes eljárásához való joga amiatt, hogy nem értesíthette a hozzátartozóit telefonon.

9) A panaszos a beadványában sérelmezte, hogy a rendőrök megalázó megjegyzéseket tettek rá.

Ezzel szemben a rendőri jelentések azt rögzítik, hogy az intézkedés során az intézkedés alá vontak a jogszabályokban előírt bánásmódban részesültek, rasszista tartalmú, sértő megjegyzéseket nem tettek az intézkedő rendőrök, ellenben az intézkedés alá vontak intézkedés során folyamatosan negatív jelzőkkel illeték a magyar rendőrség munkáját. A viselkedésükkel, magatartásukkal lassították az eljárást továbbá arrogáns módon, bántó megjegyzéseket tettek a rendőrökre, munkájukra, mindezek ellenére az intézkedésük, jogszerű, szakszerű, kulturált és emberséges volt.

A rendőrök magatartásával kapcsolatban a Testület felhívja a figyelmet az Rtv. 2. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésekre. Az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Az intézkedő rendőröktől – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaitól – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Az említett rendelkezés alapján a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége, ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, az általa képviselt közfeladat mértékéhez méltó, a másik személy emberi méltóságát mindenkor szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

A Testület ezzel kapcsolatban szükségesnek tartja kiemelni a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét, amelynek 1. pontja előírja: a rendőr „önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület továbbá jelen esetben is irányadónak tartja a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakat, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

A jelen esetben a panaszos, illetve az intézkedő rendőr előadása oly mértékben vannak ellentmondásban, hogy további rendelkezésre álló bizonyíték hiányában az ellentmondás nem oldható fel.

Tekintettel arra, hogy a panaszos állítása és a rendőri iratok egymásnak ellentmondanak, és ezen ellentmondásokat további bizonyítási eszköz hiányában a Testület feloldani nem tudta, ezért úgy foglalt állást, hogy a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme nem megállapítható.

IV.

A Testület álláspontja szerint tehát a panaszos előállítására megfelelő jogalap birtokában az arányosság követelményének betartásával került sor, így ezáltal nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga. A Testület álláspontja szerint a helyszíni intézkedés hossza miatt nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga. Szintén nem sérült a panaszos emberi méltósághoz való joga amiatt, hogy nem adtak neki ételt 20 óra 30 percet megelőzően, illetve a tisztességes eljáráshoz való joga miatt, hogy nem értesítették a hozzátartozóit a rendőrök az előállításról.

A Testület álláspontja szerint nem bizonyítható a rendelkezésre álló adatok alapján az okozati összefüggés a panaszos menstruációja és a rendőri intézkedés között, ezért a panaszos emberi méltóságból levezethető testi épséghez való jogának sérelme nem megállapítható. Szintén nem volt megállapítható az ellentmondás feloldhatatlansága miatt a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme amiatt, hogy a panaszosnak valóban a földön ülve kellett-e várakoznia a rendőrkapitányságon, ezért úgy foglalt állást, hogy nem megállapítható. Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint az ellentmondás feloldhatatlansága miatt a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem megállapítható a tájékoztatás

elmaradása miatt. Szintén nem volt megállapítható a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme a kifogásolt hangnem kapcsán.

Mindezekre tekintettel a Testület az Rtv. 93 § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2013. március 26.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes, előadó testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZBÍZÁLAT